

Δημοκρατική Ολιγαρχία

Δρ Μάνος Δανέζης
Επίκουρος Καθηγητής
Τμήμα Φυσικής
Πανεπιστημίου Αθηνών

Είναι πλέον εμφανές για όλους μας ότι εδώ και αρκετά χρόνια αυτό που ονομάζουμε «δυτική αντιπροσωπευτική δημοκρατία» αποκλίνει δραματικά από τους βασικούς κανόνες της Αθηναϊκής Δημοκρατίας την οποία υποτίθεται ότι αποδέχεται ως βάση της συγκρότησής της. Δεν θα ήταν πολύ παρακινδυνευμένο να υποστηρίξουμε ότι το σημερινό πολιτικό σύστημα προσεγγίζει το «Ολιγαρχικό» με μια βασική διαφορά. Επιτρέπετε στους πολίτες κατά τακτά χρονικά διαστήματα, μέσω διαφανών εκλογικών διαδικασιών, να επιλέγουν δημοκρατικά την ολιγαρχική ομάδα της αρεσκείας τους καθώς και τα πρόσωπα που θα την πλαισιώσουν.. Το περίεργο αυτό σύστημα πολλές φορές «ολισθαίνει» σε «μοναρχικό» όταν ο «πρώτος τη τάξει» της ομάδας εξουσίας πιστέψει στην «ενός ανδρός αρχή», επιβάλλοντας τη θέληση και τις επιλογές του επί όλων και πάντων, με κάθε τρόπο, θεμιτό ή αθέμιτο.

Σε ένα τέτοιο πολιτικό σύστημα, έννοιες όπως αυτές του «κοινωνικού ελέγχου», της «διαφάνειας», της «συμμετοχής», του «δικαίου», της «ισονομίας» και της «ισοπολιτείας», των «ίσων ευκαιριών» και τόσες άλλες χάνουν το νόημά τους. Αποτελούν απλώς «κούφια» νοήματος λόγια, τα οποία διατυπώνονται απλώς από συνήθεια ή για λόγους εντυπωσιασμού και προπαγάνδας, στην προσπάθεια διαιώνισης του συστήματος της «Δημοκρατικής Ολιγαρχίας». και των προσώπων που την συγκροτούν.

Στα πλαίσια μιας τέτοιας πολιτικής συγκρότησης, οι πολίτες διαπαιδαγωγούνται αντιδημοκρατικά στο όνομα της δημοκρατίας Δεν συνειδητοποιούν ότι οι εκλεγέντες αντιπρόσωποί τους δεν μεταφέρουν τις λαϊκές απόψεις και διεκδικήσεις, αλλά αποτελούν κομματικούς παράγοντες οι οποίοι τις περισσότερες φορές υπακούουν τυφλά και υστερόβουλα στα κελεύσματα του αρχηγού, των βαρόνων και των οπλαρχηγών της ολιγαρχικής ομάδας εξουσίας.

Η συνειδητοποίηση αυτής της αλήθειας «πνίγει» τους πολίτες και τους αναγκάζει να διεκδικούν τα δίκαια ή άδικα δικαιώματά τους από την πολιτεία, πολλές φορές, βίαια και εξωθεσμικά. Τι άλλο όμως θα μπορούσαν να κάνουν, όταν οι αντιπρόσωποί τους πολιτεύονται μεν αλλά ενίοτε βουλεύονται.

Όσον αφορά την Ελλάδα, αλλά και όλα τα μικρά κράτη της περιφέρειας του δυτικού κόσμου, τα προηγούμενα προβλήματα έχουν πάρει έναν δραματικό χαρακτήρα.

Η προσπάθεια επαναχάραξης των σφαιρών επιρροής στον κόσμο και τα καλπάζοντα υπερεθνικά οικονομικά και κοινωνικά συμφέροντα αποτελούν το ιδανικό πεδίο ανάπτυξης μιας «ολιγαρχικής δημοκρατίας».

Αυτό όμως που θα πρέπει να αντιληφθούμε είναι ότι για την κατάσταση αυτή δεν φταίνε τα πρόσωπα, αλλά το πολιτικό σύστημα το οποίο έχει κλείσει τον ιστορικό του κύκλο και θα πρέπει επιτέλους να ανανεωθεί.

Η ανανέωση αυτή όμως δεν είναι δυνατόν να στηρίζεται σε μια απλή αντιγραφή άλλων δυτικών συστημάτων τα οποία δεν έχουν λάβει υπ' όψη τους τις ελληνικές ιδιαιτερότητες.

Η Ελλάδα γέννησε την ανόθευτη Δημοκρατία που έγινε η βάση των Δυτικών Δημοκρατιών και θα πρέπει να αποτελεί το θεματοφύλακα των βασικών αξιών της.

Είναι υποχρέωσή της, αντί να αναπαράγει την Ολιγαρχική Δημοκρατία άλλων δυτικών κρατών, να κάνει προτάσεις ανατροπής της και αντικατάστασής της από μια

γνήσια Δημοκρατία, εναρμονισμένη με την σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα και συνεπή με τα βασικά και απαράβατα δημοκρατικά δεδομένα.

Την Δημοκρατία αυτή, η οποία θα πρέπει να διέπεται από μια σειρά βασικών δημοκρατικών αρχών, η Ελλάδα είναι υποχρεωμένη ιστορικά να μεταλαμπαδεύσει σε ολόκληρο τον Δυτικό κόσμο.

Η αρχή του ελέγχοντος και του ελεγχόμενου

Μια γνήσια δημοκρατική πρόταση αναμόρφωσης του πολιτικού μας συστήματος θα πρέπει να στηρίζεται στην βασική αρχή της σαφούς διάκρισης μεταξύ ελέγχοντος και ελεγχόμενου.

Δεν είναι δημοκρατικά νοητό και επιτρεπτό πχ ο βουλευτής υπουργός κρινόμενος ως διαχειριστής μιας σειράς οικονομικών και κοινωνικών αγαθών συγχρόνως, «αλλάζοντας καπέλο» να καθίσταται αυτόματα ελέγχον του εαυτού του για τυχόν λάθη ή παραλήψεις του. Τι αναμένει η Δημοκρατία: ότι θα καταψηφίσει και θα καταδικάσει τον εαυτό του για τυχόντα ολισθήματά του, ή ότι θα προσπαθήσει να καλυφθεί και να εξαγνιστεί με κάθε τρόπο, θεμιτό ή αθέμιτο:

Η αρχή της ανεξαρτησίας

Βασικό θεμέλιο μιας γνήσιας αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας είναι το «κόμμα αρχών». Οι βουλευτές ανήκουν σε κόμματα αποδεχόμενοι αρχές και ιδέες οι οποίες, κατά την άποψή τους εξυπηρετούν με τον καλύτερο τρόπο την κοινωνία που τους εκλέγει. Ως εκ τούτου οι βουλευτές δεν αποτελούν μοχλό προώθησης των κυβερνητικών αποφάσεων αν αυτές αντιβαίνουν τις διακηρυγμένες θέσεις και τις αρχές του κόμματός τους.

Βασική αρχή η οποία θα πρέπει να διασφαλίζετε όσον αφορά το βουλευτικό αξίωμα είναι αυτή της ανεξαρτησίας. Η ανεξαρτησία αυτή όμως εξασφαλίζεται όταν η βουλευτική εκλογή δεν εξαρτάται από οποιαδήποτε ελεγχόμενη και χειραγωγούμενη κομματική ή επιχειρηματική εύνοια. Ως εκ τούτου ο Βουλευτής πρέπει:

1. Να εκλέγεται σε μικρές εκλογικές περιφέρειες ώστε να τον γνωρίζουν όλοι και, αν είναι άξιος, να εκλέγεται χωρίς να χρειάζεται κομματική, επιχειρηματική και διαφημιστική προβολή για να γίνει γνωστός, με τα ανάλογα πάντα κοινωνικά και πολιτικά ανταλλάγματα.

2. Πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα ψήφισής του υποψηφίου Βουλευτή από το σύνολο των πολιτών της περιφέρειάς του ανεξαρτήτως κομματικής προέλευσης. Με τον τρόπο αυτό τα κόμματα θα γίνουν πιο προσεκτικά στην επιλογή υποψηφίων τους. Αν οι επιλογές τους δεν στηρίζονται σε αξιοκρατικά κριτήρια και οι επιλεγόμενοι υποψήφιοι δεν εμπνέουν τον σεβασμό και την εκτίμηση της κοινωνίας από την οποίαν εκλέγονται, τα κόμματα θα βρεθούν προ οδυνηρών εκπλήξεων. Όπως είναι φανερό μια τέτοια ρύθμιση εγγυάται την εξυγίανση, έστω λόγω εκλογικής σκοπιμότητας, των κομματικών μηχανισμών καθώς και την ανεξαρτησία του βουλευτή, εφόσον η επανεκλογή του θα στηρίζεται στις κοινωνικές δυνάμεις της περιφέρειας του και όχι στην εύνοια των κομματικών και οικονομικών μηχανισμών.

Όλα τα προηγούμενα βέβαια πρέπει εκφραστούν και πρακτικά μέσω της αποδοχής νέων μόνιμων δημοκρατικών θεσμών όπως είναι οι συνταγματικές ρυθμίσεις και ένα νέο και μόνιμο εκλογικό σύστημα εναρμονισμένο με τις γνήσιες δημοκρατικές αρχές και απαλλαγμένο κομματικών και εξουσιαστικών σκοπιμοτήτων. Στα θέματα αυτά όμως θα επανέλθουμε την επόμενη Κυριακή.